

NOVÝ ZÁKON O ODPADOCH

1. BLOK

Bratislava, INCHEBA, 12.11.2014

Pavol Takáč

Nový zákon o odpadoch – dôvody pre jeho vypracovanie:

- súčasný zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch bol **viac ako 30 krát novelizovaný**
- **potreba koncepčnej zmeny** pri nakladaní s viacerými prúdmi odpadov (najmä odpady z obalov, použité batérie a akumulátory, elektroodpady, staré vozidlá, odpadové pneumatiky)
- koncepčné **zapracovanie princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov**
- zrušenie Recyklačného fondu

Výsledkom v súčasnosti prebiehajúceho legislatívneho procesu by malo byť prijatie úplne nového zákona o odpadoch – jednej **základnej komplexnej zákonnej normy pre oblasť odpadového hospodárstva**

Nový zákon o odpadoch

Legislatívne kroky absolvované/prebiehajúce:

- základná koncepcia - **Legislatívny zámer zákona o odpadoch** schválený 3.júla 2013
- júl 2013 až marec 2014 - spracovanie návrhu zákona
- apríl 2014 – medzirezortné pripomienkové konanie
- september až december 2014 – vnútrokomunitárne pripomienkové konanie

Legislatívne kroky budúce (predpoklad časovej osy):

- schválenie návrhu zákona vládou SR (január/február 2015)
- schvaľovanie v Národnej rade SR (marec až máj 2015)
- vypracovanie a legislatívny schvaľovací proces vykonávacích predpisov (predpoklad je 6 vyhlášok)
- predpokladaná účinnosť nového zákona je júl / august 2015

Súčasný **text návrhu zákona nie je definitívny** (vzhľadom na prebiehajúce či budúce legislatívne kroky je predpoklad ďalšej úpravy textu).

Nový zákon o odpadoch

Štruktúra návrhu zákona:

- ✓ 8 článkov, z toho zákon o odpadoch je obsiahnutý v článku I
- ✓ samotný zákon o odpadoch je členený na 12 častí
- ✓ návrh zákona má 10 príloh
- ✓ ruší celý pôvodný zákon o odpadoch (č. 223/2001 Z.z.)
- ✓ ruší celý zákon č. 119/2010 Z.z. o obaloch
- ✓ zruší aj všetky doterajšie vykonávacie predpisy

Nový zákon o odpadoch

Nové pojmy:

Prúd odpadu je skupina druhov odpadov s podobnými vlastnosťami, ktoré umožňujú ich ďalšie spoločné nakladanie.

Pôvodca odpadu je

- každý **pôvodný pôvodca**, ktorého činnosťou odpad vzniká, alebo
- ten, kto vykonáva úpravu, zmiešavanie alebo iné úkony s odpadmi, ak ich výsledkom je zmena povahy alebo zloženia týchto odpadov.

Skládka odpadov - za skládku odpadov sa považuje aj:

- **interná skládka**, na ktorej pôvodca odpadu vykonáva zneškodňovanie svojich odpadov v mieste výroby
- miesto, ktoré sa trvalo, teda **dlhšie ako jeden rok**, používa na dočasné uloženie odpadov

Nový zákon o odpadoch

Zmeny programových dokumentov:

- **Zaniká povinnosť spracovania POH pôvodcu odpadu** (zákon automaticky zruší aj existujúce POH pôvodcov odpadov)
- **Programy prevencie povinných osôb podľa § 3 zákona o obaloch sa rušia**
- Program predchádzania vzniku odpadov a odpadov z obalov – celoslovenský dokument, ktorý schvaľuje vláda SR
- POH obce – povinné pre obce s ročnou produkciou odpadov nad 350 ton alebo pre obce s počtom obyvateľov nad 1000

Nový zákon o odpadoch

Náklady na činnosti nakladania s odpadom:

Povinnosť znášať náklady na činnosti nakladania s odpadom a činnosti k nim smerujúce sú povinné plniť

- držiteľ odpadu, pre ktorého sa nakladanie s odpadom vykonáva, ak je známy, alebo
- posledný známy držiteľ

Výnimka - náklady na činnosti nakladania s odpadom a na činnosti k nim smerujúce týkajúce sa **oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu** patriacich do vyhradeného prúdu odpadu, na ktoré sa v ustanovenom rozsahu vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov – **náklady znášajú výrobcovia**

Nový zákon o odpadoch

Nové zákazy:

- Zákaz zneškodňovať skládkovaním **odpad zo zdravotnej starostlivosti a veterinárnej starostlivosti**
- Zákaz zneškodňovať skládkovaním **vytriedené zložky komunálneho odpadu**, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov
- Zákaz zneškodňovať spaľovaním **biologicky rozložiteľný odpad**

Nový zákon o odpadoch

Všeobecné povinnosti držiteľa odpadu

(v zásade sa preberá súčasná škála povinností)

Nové povinnosti:

- **skladovať** odpad najdlhšie jeden rok
- **zhromažďovať** odpad najdlhšie jeden rok pred jeho **zneškodnením**
- **zhromažďovať** odpad najdlhšie tri roky pred jeho **zhodnotením**
- zabezpečiť odpad pred prístupom medveďa hnedého (*Ursus arctos*) v ustanovených oblastiach

Obmedzený rozsah povinností držiteľa odpadov,

- ktorý je **distribútorom** pneumatík, elektrozariadení alebo batérií a akumulátorov, pokiaľ **nevykonáva servis** ale
- **vykonáva spätný zber** odpadových pneumatík, elektroodpadu alebo použitých batérií a akumulátorov

Nový zákon o odpadoch

Zodpovednosť za nezákonné umiestnenie odpadu

- **Povinnosť** vlastníka, správcu a nájomcu nehnuteľnosti, na ktorej bol nezákonne umiestnený odpad, **oznámiť** bezodkladne túto skutočnosť orgánu štátnej správy OH alebo obci, v ktorej územnom obvode sa nehnuteľnosť nachádza
- **Nové oprávnenie** – právo každého oznámiť nezákonné umiestnenie odpadu príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva alebo obci, v ktorej územnom obvode sa táto nehnuteľnosť nachádza

Nový zákon o odpadoch

Nové – prísnejšie pravidlá pre zber a výkup kovového odpadu:

- **monitorovanie** priestoru s umiestneným kovovým odpadom **kamerovým systémom** (uchovávanie záznamu z kamerového systému po dobu 14 dní)
- **úhrada** cien za výkup **bezhotovostnou formou** (peňažný poukaz alebo bankovým prevodom)
- nová **zrážková daň**

Nový zákon o odpadoch

Nakladanie so špecifickými odpadmi

Nebezpečné odpady:

- všeobecný zákaz riedenia a zmiešavania
- vhodný obal a predpísané označenie
- prednostné zhodnocovanie a zneškodňovanie
- súhlas na nakladanie (prepravu) od ročného množstva 1 tony

Odpadové oleje:

- všeobecný zákaz zmiešavania
- zákaz spaľovania v iných zariadeniach ako je spaľovňa odpadov/zariadenie na spoluspaľovanie odpadov
- prednostné zabezpečenie regenerácie, inak energetické zhodnotenie a ak nie, tak zneškodnenie
- autorizácia na zhodnocovanie a zneškodňovanie

Nový zákon o odpadoch

Nakladanie so špecifickými odpadmi

Stavebné odpady a odpady z demolácií:

- za pôvodcu odpadu pri servisných, čistiacich alebo udržiavacích prácach, stavebných prácach a demolačných prácach sa považuje **právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ**, pre ktorú sa tieto práce v konečnom štádiu vykonávajú
- za nakladanie s odpadmi, ktoré vznikli pri výstavbe, údržbe, rekonštrukcii alebo demolácii komunikácií je **zodpovedná osoba**, ktorej bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu, údržbu, rekonštrukciu alebo demoláciu komunikácií

Nový zákon o odpadoch

Nakladanie so špecifickými odpadmi

Komunálne odpady:

- nové definície (triedený zber komunálnych odpadov, zmesový komunálny odpad, zberný dvor, kalendárový zber)
- za nakladanie s komunálnymi odpadmi, ktoré vznikli na území obce, a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na území obce, zodpovedá obec, ak tento zákon neustanovuje inak
- komunálne odpady vrátane oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu sa podľa Katalógu odpadov zaraďujú do skupiny 20
- povinnosť obce umožniť výrobcom vyhradených výrobkov alebo príslušnej organizácii zodpovednosti výrobcov zber vytriedených zložiek komunálnych odpadov, na ktoré sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov

Nový zákon o odpadoch

Komunálne odpady

Nové zákazy týkajúce sa separácie odpadov:

- ukladať do zberných nádob určených na zber zmesového komunálneho odpadu iný odpad ako zmesový komunálny odpad a do zberných nádob určených na triedený zber komunálneho odpadu zložku komunálneho odpadu, pre ktorú nie je nádoba určená
- ukladať oddelene vyzbierané zložky komunálneho odpadu, na ktoré sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov na skládku odpadov (okrem nezhodnotiteľných odpadov po dotriedení)

Nový zákon o odpadoch

Komunálne odpady

Náklady:

- Náklady na zabezpečenie zberných nádob na triedený zber zložiek komunálnych odpadov, pri ktorých sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, znáša výrobca vyhradeného výrobku alebo príslušná organizácia zodpovednosti výrobcov.
- Náklady triedeného zberu oddelene zbieranej zložky komunálneho odpadu patriacej do vyhradeného prúdu odpadu, vrátane zberu a vytriedenia týchto zložiek na zbernom dvore, znášajú výrobcovia vyhradených výrobkov, tretie osoby alebo organizácie zodpovednosti výrobcov, ktorí zodpovedajú za nakladanie s vyhradeným prúdom odpadu v tejto obci.
- **Ostatné náklady znáša obec** (resp. poplatník za komunálne odpady).

Nový zákon o odpadoch

Cezhraničný pohyb odpadov

- naďalej bude kľúčovou úprava obsiahnutá v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu
- **MŽP SR** bude naďalej príslušným orgánom pre cezhraničný pohyb odpadov a plní funkciu korešpondenta
- odpad vzniknutý v SR sa prednostne zneškodní v SR
- **osobitné pravidlá pre cezhraničnú prepravu elektroodpadu a použitých elektrozariadení** (právo štátu prepravu monitorovať, vyžiadať si dokumentáciu; povinnosť držiteľa uchovávať dokumentáciu počas troch rokov)

Nový zákon o odpadoch

Administratívne nástroje

(zachováva sa súčasná štruktúra administratívnych nástrojov orgánov štátnej správy OH)

- autorizácia
- súhlas
- registrácia
- vyjadrenie

Autorizácia na:

- doterajšie spracovateľské činnosti
- na kolektívne nakladanie s vyhradeným prúdom odpadu v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov (činnosť organizácie zodpovednosti výrobcov)
- na individuálne nakladanie s vyhradeným prúdom odpadu v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov
- na výkon činnosti tretej osoby (batérie a akumulátory)

Nový zákon o odpadoch

Administratívne nástroje

Súhlas - dochádza k doplneniu zoznamu súhlasov o nové (relevantné z pohľadu pôvodcu), predovšetkým na:

- zhromažďovanie nebezpečných odpadov u pôvodcu, ak zhromažďuje väčšie množstvo ako 1 tona nebezpečných odpadov,
- využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu,
- zhromažďovanie odpadu dlhšie ako jeden rok pred jeho zneškodnením alebo najdlhšie tri roky pred jeho zhodnotením.

Všetky typy súhlasov budú udeľované najviac na 5 rokov.

Registrácie bez zásadnej zmeny.

Vyjadrenia bez zásadnej zmeny.

Nový zákon o odpadoch

Nový zákon = nový komplexný Informačný systém (IS)

IS má zabezpečiť zhromažďovanie údajov v oblasti odpadového hospodárstva a ich poskytovanie (sprístupňovanie) v ustanovenom rozsahu. IS má byť súčasťou jednotného informačného systému životného prostredia.

Jeho **účelom** má byť najmä:

- ✓ vedenie ohlasovaných údajov (výrobcovia, prevádzkovatelia, pôvodcovia odpadov, držiteľia odpadov, OZV a pod.)
- ✓ vedenie údajov o udelených súhlasoch a autorizáciách
- ✓ vedenie všetkých relevantných registrov (výrobcov vyhradených výrobkov, zariadení na zber/zhodnocovanie/zneškodňovanie odpadov, OZV, odborne spôsobilé osoby a pod.)

Predpokladaný čas nábehu IS - do 3 rokov od účinnosti zákona.

Nový zákon o odpadoch

Štruktúra orgánov štátnej správy odpadového hospodárstva:

Nosné:

- Ministerstvo životného prostredia SR
- Slovenská inšpekcia životného prostredia
- Okresné úrady v sídle kraja (bývalé krajské úrady ŽP)
- Okresné úrady (bývalé obvodné úrady ŽP)

Podporné:

- obce a mestá
- Slovenská obchodná inšpekcia
- orgány štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva (colné úrady a Kriminálny úrad finančnej správy)

Nový zákon o odpadoch

Sankcie za porušenie zákonných povinností:

Priestupky

- týkajú sa fyzických osôb (FO), ktoré nie sú podnikateľmi
- dve úrovne výšky pokút (do 1.500,-€ a do 2.000,-€)
- ukladajú iba obce resp. okresné úrady

Iné správne delikty

- týkajú sa právnických osôb a FO – podnikateľov
- 6 pásiem výšky pokút (od 500,-€ do 350.000,-€ v závislosti od druhu a intenzity porušenia zákona)

Ustanovenie spodnej hranice znamená, že orgán štátneho dozoru bude **musieť uložiť pokutu najmenej vo výške minimálnej sadzby.**

Nový zákon o odpadoch

Recyklačný fond:

Nový zákon nanovo upravuje postavenie, štruktúru a pôsobnosť Recyklačného fondu až do termínu jeho zrušenia.

Postupné obmedzovanie zdrojov príjmov Recyklačného fondu nástrojmi:

- spustením systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov (pre vyhradené komodity zaniknú finančné a ohlasovacie povinnosti voči RF); tento nástroj je viazaný na nábeh účinnosti prvých autorizácií na kolektívne resp. individuálne systémy nakladania s vyhradenými prúdmi odpadov (vrátane obalov) – predpokladá sa 1. január 2016
- 30. júl 2015 – povinnosť presunu 80% disponibilných prostriedkov do Environmentálneho fondu (predpokladá sa posun termínu)

Nový zákon o odpadoch

Recyklačný fond:

31. marec 2016 – dátum zrušenia Recyklačného fondu
(predpokladá sa posun termínu)

- RF sa zruší bez právneho nástupcu
- Následok zrušenia – vstup do likvidácie (vymenovanie likvidátora)
- Zánik fondu – ukončením likvidácie

Nový zákon o odpadoch

Prechodné ustanovenia (výňatok):

- Povinnosť **ustanoviť splnomocneného zástupcu** podľa § 27 ods. 18 do 30. júna 2015 (výrobca vyhradeného výrobku, ktorý nemá sídlo v SR)
- Noví výrobcovia vyhradených výrobkov (tzn. neboli výrobcami podľa starého zákona) – **povinnosť požiadať o zápis do registra výrobcov** do 31. januára 2015
- Súčasní výrobcovia vyhradených výrobkov (tzn. boli výrobcami resp. povinnými osobami podľa starého zákona o odpadoch / obaloch) – budú považovaní za registrovaných podľa nového zákona
- Ak ktokoľvek (tzn. aj pôvodca odpadu/držiteľ odpadu) vykonáva činnosť, na ktorú nebolo podľa starého zákona potrebný súhlas či autorizácia, bude **povinný požiadať o jeho / jej vydanie** do 30. júna 2015

Predpokladá sa **posun** termínov v prechodných ustanovení o **6 mesiacov**.

Nový zákon o odpadoch

Prílohy (relevantné z pohľadu výrobcov vyhradených výrobkov):

Príloha č. 4 - kľúčová príloha z hľadiska rozšírenej zodpovednosti výrobcov - ustanovuje ciele a záväzné limity odpadového hospodárstva predovšetkým pre:

- Zber elektroodpadu a jeho zhodnotenie a recykláciu
- Zber a recykláciu použitých batérií a akumulátorov
- **Zhodnocovanie a recykláciu odpadov z obalov**
- Záväzné limity a termíny pre rozsah opätovného použitia častí starých vozidiel, zhodnocovania odpadov zo spracovania starých vozidiel a recyklácie starých vozidiel
- Oblasť komunálnych odpadov (opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností – papiera, kovov, plastov a skla)

Príloha č. 8 - kritériá podrobnejšie definujúce obal – ide o prevzatie súčasnej prílohy k zákonu č. 119/2010 Z.z. o obaloch

Ďakujem za pozornosť

